

Bilag til Bet. o. Lovf. om Opførelse og Omdannelse af Bygninger for Rigsarkivet m. m.

Disse særdeles forstandige og velovervejede Principper illustrere de to Herrer saa ved paa den nævnte Plan over Slotsholmen at indtegne Projekt til ny Bygningskarreer med Gaarde paa de nævnte tre Byggepladser, idet de rydde den nuværende Bebyggelse paa disse og fremdeles den spredte Bebyggelse mellem Tøjhuset og Provianthuset. Saa vidt kunne vist alle i det væsentlige være enig med dem, selv om man kan mene, at Bygningskarreerne kunde have en anden Form efter den Anvendelse, som man vil gøre af Bygningerne, eller at de foreslaaede Beplantninger maa kunne ordnes paa anden Maade. Men saa rive de to Herrer fremdeles Biblioteksbygningen ned. De udtale herom ganske kort:

„Det nuværende . . . Bibliotek blev bygget 1665—72. Heraf kan efter den foreliggende Plan kun en ringe Del blive staaende.“

Efter de af Krohn og Nyrop selv opstillede ledende Synspunkter burde de dog have paavist, at denne Bygning hverken er god eller brugbar, og at den hører til det overflødige og ubrugelige paa Slotsholmen.

Herpaa have de af gode Grunde dog ikke indladt sig. Det fremgaar nemlig uimodsigeligt af de af mig fremskaffede Projekter, lige saa vel som af det af Folketinget tilvejebragte Udkast til Bygningens Benyttelse, at den baade er god og brugbar, og at den ganske udmærket lader sig „anvende og tillempe“ til Brug for Rigsarkivet.

I sin nævnte Artikel har Professor Holm ogsaa vanskelig ved at forstaa denne Nedrivning. Han søger en Forklaring og har da funden følgende: Mod Vest har Slottet en aaben Plads i Ridebanen; mod Øst har den Slotspladsen; mod denne Side og mod Nord „holde Husene paa den anden Side af Kanalen sig i ærbødig Afstand“. og: „Hvorfor skulde det (o: Slottet) ikke ogsaa ligge frit til den fjerde Side?“ Dette er hele den Begrundelse af Biblioteksbygningens Nedrivning, som Professoren i Arkitektur ved Kunstakademiet ser sig i Stand til at udfinde for de Herrer M. Nyrops og Krohns Forslag, og den er da ogsaa af alt andet end arkitektonisk Art. Man lægge Mærke til, at den kun gaar ud paa et: „Hvorfor skulde det ikke ogsaa kunne lade sig gøre?“; der er med andre Ord hverken af de Herrer Nyrop, Krohn eller Holm leveret nogen, endsige da nogen rational Forklaring, fordi det ganske simpelt den Gang drejede sig om et aldeles subjektivt Indfald.

Professor Holms ovennævnte Artikel er i hele sin strengt akademiske Form med Udvikling af Akser, Tværakser, Midter- og Byggelinier meget vanskelig at fatte for almindelige Læsere, som ikke ere inde i Arkitekturens Teori og dennes Kunststudtryk. Gennemgaar man den imidlertid ikke een Gang løselig, men flere Gange opmærksom med en Plan over Slotsholmen ved Haanden, saa vil man snart lægge Mærke til, at Professoren, om end han giver Nyrops og Krohns Plan et hæderligt Akcesit under Hensyn til de Forhold paa Slotsholmen, som forelaa, da Planen udarbejdedes, i Virkeligheden anser det for en grov arkitektonisk Fejl under de nu foreliggende Forhold at nedrive og fjerne Biblioteksbygningen, nemlig efter at Arkitekt Th. Jørgensens Projekt til Slottets Opførelse er bestemt til Gennemførelse.

Saa vidt jeg efter at have søgt lidt bygningsteoretisk Information forstaaer Professor Holms Tankegang, saa er den følgende: Th. Jørgensens Plan til Slottet slutter sig til det ældre Slots Ordning om en Akse eller Linie, som løber gennem Slottets Midte fra Frederik VII.s Statue over Ridebanen og Marmorbroen og parallelt med den Linie, i hvilken Façaderne til Kancelligaarden mod Slotspladsen, Gehejmearkivbygningen, Biblioteksbygningen, Tøjhusets Nordende og Staldmestergaardens Nordside til Tøjhusgade ligge. Den planmæssige Udbygning paa Rigsdagsfløjen ud til Kavalergaarden, som er noget helt nyt mod tidligere, markerer nu gennem Midten af denne Udbygning en tidligere ukendt, ny Tværakse paa den førstnævnte Akse, og den maa ved fortsat Bebyggelse respekteres.

Tidligere har man imidlertid ved at lægge den ny Biblioteksbygning midt mellem Tøjhus og Provianthus og ved dens fremspringende Taarnparti ogsaa markeret en Midtlinie for Pladsen mellem disse to Bygninger, og denne Midtlinie vil ved Biblioteksbygningens Nedrivning komme i Kollision med Tværaksen gennem Rigsdagsfløjens Udbygning, fordi de ikke løbe sammen (Slot og Biblioteksbygning ligge nemlig skævt for hinanden), men ved Siden af hinanden og parallelt, og derved vil et arkitektonisk Misfoster fremkomme.